

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 340.132:341.217:342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2026-95-85-90>

Веселова Лілія Юріївна,

доктор юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права та процесу
(Національна академія внутрішніх справ, м. Київ)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8747-2515>

Веселов Микола Юрійович,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права Навчально-наукового юридичного інституту
(Державний університет економіки і технологій, м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3963-2764>

Пилипів Руслан Миронович,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри права та гуманітарних дисциплін
(Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Івано-Франківська філія, м. Івано-Франківська)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0351-5988>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНСТИТУТУ ПРАВОВИХ ГАРАНТІЙ В УКРАЇНІ В УМОВАХ АДАПТАЦІЇ ДО ACQUIS COMMUNAUTAIRE: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

У статті здійснено комплексне дослідження трансформації інституту правових гарантій та категорії «гарантованості» в українському законодавстві під впливом адаптації до *acquis communautaire*. Авторами виявлено дефект юридичної техніки в енергетичному законодавстві щодо співвідношення термінів «правила» та «порядок», що виник через імплементацію регламентів ЄС. Обґрунтовано еволюцію інституту правових гарантій від декларативних форм до дієвих інструментів публічного адміністрування. Визначено особливості функціонування превентивних і захисних гарантій у сферах безпечності харчових продуктів, оцінки впливу на довкілля (зокрема, її трансформацію в умовах воєнного стану) та медіарегулювання, де обмеження виступають засобом захисту суспільної стабільності.
Ключові слова: правові гарантії, гарантованість, *acquis communautaire*, юридична техніка, оцінка впливу на довкілля, медіарегулювання, публічне адміністрування.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку правової системи України характеризується масштабними трансформаційними процесами, зумовленими стратегічним курсом на інтеграцію до Європейського Союзу (далі – ЄС). Ключовим елементом цих перетворень є адаптація національного законодавства до права ЄС (*acquis communautaire*), що вимагає не просто механічного копіювання нормативних приписів, а глибокого переосмислення фундаментальних правових інститутів. Серед них особливе місце посідає інститут правових гарантій, який забезпечує перехід від декларативності суб'єктивних прав до реальних механізмів їх реалізації, охорони та захисту. Потреба в термінологічній уніфікації, узгодженні публічних і приватних інтересів, а також забезпеченні правової визначеності у стратегічних секторах (зокрема, енергетика, екологічна безпека, охорона здоров'я та медіасфера) визначає високу актуальність та практичну значущість дослідження правової природи гарантій та категорії «гарантованості» в умовах сучасних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічне підґрунтя дослідження процесів імплементації міжнародно-правових норм у національну юрисдикцію та специфіки підзаконного нормативно-правового регулювання закладено в працях вітчизняних правознавців. У науковій доктрині приділяється значна увага аналізу трансформаційних змін у процесах наближення законодавства України до законодавства ЄС (наприклад, публікації Т. Губанової [1], В. Теремецького [2], А. Нестеренко [3]). Також предметом наукових дискусій є підходи до визначення поняття «якість законодавства» (наприклад, публікація І. Міщук [4]). Попри наявність ґрунтовних праць, трансформація суті правових гарантій під впливом європейських стандартів у конкретних галузях законодавства в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення потребує додаткового комплексного аналізу.

Попри триваючий процес гармонізації законодавства, поза увагою дослідників часто залишаються конкретні дефекти юридичної техніки, що виникають при буквальному перенесенні термінології регламентів ЄС у вітчизняну нормативну царину. Зокрема, існує очевидна термінологічна неузгодженість між бланкетними нормами законів та назвами регуляторних підзаконних актів (наприклад, у сфері регулювання ринку електричної енергії). Крім того, потребує детальнішого вивчення функціональна роль правових гарантій як процедурних запобіжників та умов-превенцій, що покликані забезпечувати баланс між приватним інтересом суб'єктів господарювання та публічним інтересом держави (зокрема в умовах дії воєнного стану та інформаційних загроз).

Метою цієї статті є комплексне дослідження трансформації інституту правових гарантій та категорії «гарантованості» в українському законодавстві під впливом адаптації до *acquis communautaire*.

У межах досягнення цієї мети поставлено такі завдання: проаналізувати дефекти юридичної техніки та термінологічні розбіжності в окремих сферах вітчизняного законодавства; визначити теоретико-правове співвідношення категорій «правила» та «порядок» у доктрині та практиці правозастосування; дослідити специфіку превентивних та захисних правових гарантій у певних сферах публічного адміністрування.

Вибір енергетичного законодавства, законодавства про безпечність харчових продуктів, оцінку впливу на довкілля та медіа зумовлений сукупністю таких

критеріїв: належністю відповідних сфер до пріоритетних напрямів адаптації законодавства України до права ЄС (які вже частково реалізовано); наявністю актів *acquis communautaire*, положення яких підлягають імплементації або слугують нормативним орієнтиром для національного законодавства; виразною трансформацією механізмів гарантування під впливом євроінтеграції та правового режиму воєнного стану. Такий відбір дає змогу простежити досліджувані зміни у сферах, у яких особливо наочно виявляється необхідність узгодження приватних інтересів із публічними інтересами енергетичної, санітарної, екологічної та інформаційної безпеки.

Методологічну основу дослідження становлять формально-юридичний, порівняльно-правовий, системно-структурний і функціональний методи. Формально-юридичний та порівняльно-правовий методи використано для зіставлення приписів актів ЄС і національного законодавства та виявлення термінологічних і нормативних неузгодженостей; системно-структурний і функціональний – для визначення місця, взаємозв'язків та призначення превентивних, процедурних, компенсаційних і захисних гарантій у відповідних сферах правового регулювання. За допомогою методу правового моніторингу простежено зміни механізмів гарантування в умовах європейської інтеграції та воєнного стану.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що на основі міжгалузевого зіставлення законодавства (у наведених сферах) обґрунтовано трансформацію правових гарантій під впливом *acquis communautaire* від переважно декларативних конструкцій до взаємопов'язаної системи компенсаційних, превентивних, процедурних і захисно-обмежувальних інструментів, а також виявлено та запропоновано спосіб усунення конкретного дефекту юридичної техніки – неузгодженості термінів «правила» і «порядок» у нормативному регулюванні розподілу пропускнуої спроможності міждержавних перетинів.

Виклад основного матеріалу. В контексті цього дослідження категоріальний аналіз поняття «гарантованість» у вітчизняному законодавстві пропонується розпочати зі сфери енергетичного права. У ст. 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» дефініція «гарантованість» визначається як гарантія того, що надане фізичне право на використання міждержавного перетину залишиться доступним для використання і що відшкодування буде виплачено відповідно до правил розподілу пропускнуої спроможності міждержавних перетинів, якщо таке право буде зменшено [5]. Наведене формулювання відображає два ключові аспекти: 1) доступність (право на використання міждержавного перетину залишається чинним); 2) компенсація (обов'язкова виплата відшкодування у разі обмеження чи зменшення цього права).

Проте аналіз цієї норми виявляє дефект юридичної техніки: закон відсилає до *правил* розподілу пропускнуої спроможності, тоді як чинна Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 03.04.2020 р. № 763 затверджує не правила, а *Порядок* відповідного розподілу [6]. Ця розбіжність виникла внаслідок імплементації термінології Регламенту (ЄС) № 2019/943 від 05.06.2019 р. (який встановлює правила функціонування внутрішнього ринку електроенергії) [7] та Регламенту Комісії (ЄС) № 2015/1222 від 24.07.2015 р. щодо розподілу

пропускної спроможності та управління перевантаженнями, де в англійських текстах вживається термін «rules» [8].

В українському законодавстві відсутні чіткі критерії розмежування цих понять, хоча підзаконні акти та доктрина визначають, що спільною метою обох форм є деталізація законодавства. Характерна відмінність полягає в тому, що «правила» мають виражений регулятивний характер (фокусуються на змісті поведінки учасників), а «порядок» – інструментальний характер (відповідає на питання, як саме право чи обов'язок мають бути втілені в життя) [9, с. 412]. З позиції формального трактування нормативна розбіжність створює ризики при буквальному тлумаченні норм у судах, хоча судова практика зазвичай виходить зі змісту, а не з назви акту. Аналіз документа НКРЕКП свідчить, що за характером він є регулятивним, тому заміна його назви на «правила» продиктована потребою змістовної уніфікації правової системи. Загалом, правові гарантії в енергетичному законодавстві мають змішану господарсько-правову та адміністративну природу: вони захищають суб'єктів господарювання через забезпечувальні механізми та водночас реалізують публічний інтерес (енергетичну безпеку, стабільність економіки та демонополізацію).

Процес гармонізації національного права з *acquis communautaire* є значно масштабнішим за термінологічну уніфікацію. Згідно із Законом України від 18.03.2004 р. № 1629-IV «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС», метою цього процесу є досягнення відповідності правової системи України європейським критеріям для набуття повноправного членства [10]. Імплементация міжнародних норм вимагає розгортання внутрішньодержавних заходів, де національна правова система виступає фундаментальним базисом для перенесення абстрактних цілей міжнародного права у практичну діяльність фізичних і юридичних осіб [11, с. 18]. Вступ до ЄС сам по собі виступає макрогарантією національної безпеки, що стимулює трансформацію інституту гарантій у публічному та приватному секторах. Державна політика орієнтована на забезпечення єдиних підходів до нормопроєктування з обов'язковим врахуванням вимог права ЄС [10].

На початкових етапах адаптації, визначених ще Угодою про партнерство і співробітництво від 10.11.1994 р. № 237/94-ВР, пріоритетними сферами стали митне, банківське, податкове право, охорона здоров'я, довкілля та технічні стандарти. Розгляд актів *acquis communautaire* у цих сферах демонструє трансформацію декларативних прав у реальні превентивні та захисні механізми [12].

Наприклад, Регламент (ЄС) № 178/2002 у ст. 14 закріплює імперативну заборону введення в обіг небезпечних харчових продуктів. Ця норма діє як позитивна, превентивна гарантія права людини на здоров'я. Водночас п. 8 цієї статті гарантує органам влади право законного втручання в обіг продукції у разі підозри її небезпечності, навіть за умови її формальної відповідності стандартам [13]. Даний підхід дзеркально імплементовано у ст. 32 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», яка зобов'язує зупинити та заборонити обіг продукту при надходженні доказів його фактичної шкідливості [14].

У сфері екологічної безпеки Директива 2011/92/ЄС (ст. 2) встановлює обов'язковість оцінки впливу на довкілля (далі – ОВД) як процедурну гарантію права

на безпечне природне середовище [15]. В українському праві це реалізовано у ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Баланс інтересів забезпечується чітким визначенням переліку планованих видів діяльності, які підлягають ОВД. Проте в умовах воєнного стану (починаючи з березня 2022 року) ця гарантія зазнала трансформації: діяльність, спрямована виключно на оборону держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій та відновлювальні роботи після збройної агресії РФ, звільняється від ОВД [16]. Це свідчить про гнучкість інституту правових гарантій та його здатність адаптуватися до надзвичайних обставин без руйнування загального балансу публічних (безпека довкілля) та приватних (інтереси оборони й відновлення) пріоритетів.

Розвиток європейських стандартів чітко простежується і в медіазаконодавстві, де зафіксовано перехід від застарілих пострадянських моделей до європейського стандарту «спільного регулювання». Стаття 396 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС передбачає співробітництво з метою посилення незалежності та професіоналізму медіа відповідно до стандартів Ради Європи [17]. Правові гарантії у цій сфері виконують роль засобів захисту та обмежувальних заходів. Так, ст. 10 Європейської конвенції з прав людини, гарантуючи свободу вираження поглядів, одночасно допускає законні обмеження та санкції, що є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, громадського порядку чи захисту прав інших осіб [18].

Додаток XXXVII до Глави 15 Угоди про асоціацію зобов'язує Україну наближати законодавство до Директиви 2010/13/ЄС про аудіовізуальні медіапослуги. Стаття 3 цієї Директиви поєднує принципи «крайни походження» та «вільної трансляції», гарантуючи єдність інформаційного ринку ЄС. Проте частина 2 цієї статті передбачає механізм тимчасового відступу від правил (блокування трансляції) з міркувань національної безпеки та захисту публічних інтересів, з обов'язковим забезпеченням права провайдера на захист [19]. Ці положення імплементовані у ч. 5 ст. 4 Закону України «Про медіа». Захисна функція гарантій яскраво виражена у ст. 36 цього Закону, яка забороняє поширення закликів до повалення конституційного ладу, ведення агресивної війни, пропаганди тероризму та «мови ворожнечі», зокрема у разі зв'язку медіа з державою-агресором [20]. Обмеження медіапростору в цьому контексті виступає захисною гарантією суспільної стабільності та інформаційної безпеки як у період війни, так і в умовах мирної відбудови.

Висновки. Наведене дозволяє зробити висновок, що адаптація українського законодавства до *acquis communautaire* зумовлює глибоку якісну трансформацію інституту правових гарантій. Продемонстровані у дослідженні приклади доводять доцільність системного правового моніторингу сукупності пов'язаних правових актів, прийнятих у процесі адаптації до стандартів ЄС, та обґрунтовують необхідність усунення дефектів юридичної техніки, що можуть виникати через термінологічні колізії (як-от неузгодженість категорій «правила» та «порядок»).

Встановлено, що сучасне правове гарантування еволюціонує від суто декларативних форм до дієвих інструментів, які: виступають превентивними умовами допуску на ринок чи провадження діяльності (як-от у сферах охорони здоров'я, екології тощо); гнучко адаптуються до надзвичайних умов воєнного стану без втрати регуляторної суті; забезпечують динамічний баланс приватних свобод (інтересів) та публічної

безпеки через інструменти пропорційного обмеження (як-от у медіасфері).

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання у нормопроектній та правозастосовній діяльності для проведення правового моніторингу актів, прийнятих на виконання зобов'язань України з адаптації до *acquis communautaire*, усунення термінологічних розбіжностей між законами та підзаконними актами, а також оцінювання пропорційності

зміни чи обмеження галузевих гарантій в умовах воєнного стану.

Перспективами подальших наукових розвідок у цьому напрямку є розробка цілісної теоретико-методологічної бази для оптимізації галузевих систем правових гарантій, зокрема концептуалізація та нормативне моделювання засад національної безпеки й сталого розвитку України в усіх стратегічних сферах в умовах набуття повноправного членства в ЄС.

Список використаних джерел

1. Губанова Т. О. Сучасні проблеми адаптації законодавства України до *acquis communautaire* ЄС. *Київський юридичний журнал*. 2023. Вип. 4. С. 45–55. DOI: <https://doi.org/10.32782/kj-2023-4.05>
2. Теремецький В. І. *Acquis communautaire* як чинник трансформації правової парадигми України (на прикладі публічних закупівель і виробництва оборонної продукції). *Вісник ХНУВС*. 2025. № 3(110). С. 58–71. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2025.3.05>
3. Нестеренко А. Адміністративно-правові гарантії реалізації медичних прав та забезпечення якості медичних послуг в умовах євроінтеграції. *Академічні візії*. 2026. Вип. 51. С. 1–11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20385963>
4. Мішук І. В. Якість законодавства крізь призму дотримання правил та засобів законодавчої техніки. *Нове українське право*. 2021. Вип. 4. С. 92–97. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.14>
5. Про ринок електричної енергії : Закон України від 13.04.2017 р. № 2019-VIII. Дата оновлення: 11.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> (дата звернення: 04.04.2026).
6. Про затвердження Порядку розподілу пропускну спроможності міждержавних перетинів : Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 03.04.2020 р. № 763. Дата оновлення: 17.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0763874-20#Text> (дата звернення: 04.04.2026).
7. Regulation (EU) 2019/943 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the internal market for electricity (recast). (2019). Official Journal of the European Union, L 158, 54–124. <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>
8. Commission Regulation (EU) 2015/1222 of 24 July 2015 establishing a guideline on capacity allocation and congestion management. (2015). Official Journal of the European Union, L 197, 24–146. <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>
9. Загальне адміністративне право України : підручник / за заг. ред. : С. Ківалова та Л. Білої-Тиунової ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 792 с.
10. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV. Дата оновлення: 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> (дата звернення: 04.04.2026).
11. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.
12. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами : Міжнародний документ від 14.06.1994 р.; ратифікований Законом України від 10.11.1994 р. № 237/94-ВР. Втрата чинності від 01.09.2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#o267 (дата звернення: 08.04.2026).
13. Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety. (2002). *Official Journal of the European Communities*, L 31/1. <http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj>
14. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР. Дата оновлення: 02.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#n745> (дата звернення: 08.04.2026).
15. Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (codification). *Official Journal of the European Union*. 2012. L 26. P. 1–21. <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj> (дата звернення: 08.04.2026).
16. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. Дата оновлення: 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#n21> (дата звернення: 08.04.2026).
17. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Міжнародний документ від 27.06.2014 р.; ратифікований Законом України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n84 (дата звернення: 08.04.2026).
18. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) : Міжнародний документ від 04.11.1950; ратифіковано Законом України від 17.07.97 р. № 475/97-ВР. Дата оновлення: 01.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#n346 (дата звернення: 08.04.2026).
19. Directive 2010/13/EU of the European Parliament and of the Council of 10 March 2010 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive). (2010). *Official Journal of the European Union*, L 95, 1–24. <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>
20. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX. Дата оновлення: 01.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 09.04.2026).

References

1. Hubanova, T. O. (2023). Suchasni problemy adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do *acquis communautaire* YES [Modern problems of adaptation of Ukraine's legislation to the EU *acquis communautaire*]. *Kyivskyi yurydychnyi zhurnal [Kyiv Law Journal]*, (4), 45–55. <https://doi.org/10.32782/kj-2023-4.05> [in Ukrainian].

2. Teremetskyi, V. I. (2025). *Acquis communautaire yak chynnyk transformatsii pravovoi paradyhmy Ukrainy (na prykladi publichnykh zakupivel i vyrobnytstva oboronnoi produktsii)* [Acquis communautaire as a factor of transformation of the legal paradigm of Ukraine (on the example of public procurement and production of defense products)]. *Visnyk KHNUVS [Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs]*, 110(3), 58–71. <https://doi.org/10.32631/v.2025.3.05> [in Ukrainian].
3. Nesterenko, A. (2026). *Administrativno-pravovi harantii realizatsii medychnykh prav ta zabezpechennia yakosti medychnykh posluh v umovakh yevrointehratsii* [Administrative and legal guarantees of the realization of medical rights and ensuring the quality of medical services in the context of European integration]. *Akademichni vizii [Academic Visions]*, (51), 1–11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.20385963> [in Ukrainian].
4. Mishchuk, I. V. (2021). *Yakist zakonodavstva kriz pryzmu dotrymanna pravyl ta zasobiv zakonodavchoi tekhniki* [The quality of legislation through the prism of compliance with the rules and tools of legislative technique]. *Nove ukrainske pravo [New Ukrainian Law]*, (4), 92–97. <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.14> [in Ukrainian].
5. Law of Ukraine No. 2019-VIII. *Pro rynek elektrychnoi enerhii* [On the electricity market]. (2017, April 13). Amended March 11, 2026. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> [in Ukrainian].
6. National Commission for State Regulation of Energy and Public Utilities. (2020, April 3). *Pro zatverdzhennia Poriadku rozpodilu propusknoi spromozhnosti mizhderzhavnykh peretyniv* [On approval of the Procedure for allocation of capacity of cross-border interconnections] (Resolution No. 763). Amended February 17, 2022. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0763874-20#Text> [in Ukrainian].
7. Regulation (EU) 2019/943 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the internal market for electricity (recast). (2019). *Official Journal of the European Union*, L 158, 54–124. <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>.
8. Commission Regulation (EU) 2015/1222 of 24 July 2015 establishing a guideline on capacity allocation and congestion management. (2015). *Official Journal of the European Union*, L 197, 24–146. <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>.
9. Kivalov, S., & Bila-Tiunova, L. (Eds.). (2023). *Zahalne administrativne pravo Ukrainy: pidruchnyk* [General administrative law of Ukraine: textbook]. National University «Odesa Law Academy». Feniks. [in Ukrainian].
10. Law of Ukraine No. 1629-IV. *Pro Zahalnodezhavnu prohramu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu* [On the State Program of Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union]. (2004, March 18). Amended November 4, 2018. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> [in Ukrainian].
11. Voitsikhovskiy, A. V. (2020). *Mizhnarodne pravo: pidruchnyk* [International law: textbook]. Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Kharkiv National University of Internal Affairs. [in Ukrainian].
12. *Uhoda pro partnerstvo i spivrobitnytstvo mizh Ukrainoiu i Yevropeiskymy Spivtovarystvamy ta yikh derzhavamy-chlenamy* [Partnership and Cooperation Agreement between Ukraine and the European Communities and their Member States]. (1994, June 14). Ratified by Law of Ukraine No. 237/94-VR on November 10, 1994. Terminated September 1, 2017. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#o267 [in Ukrainian].
13. Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety. (2002). *Official Journal of the European Communities*, L 31/1. <http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj>.
14. Law of Ukraine No. 771/97-VR. *Pro osnovni pryntsyipy ta vymohy do bezpechnosti ta yakosti kharchovykh produktiv* [On the basic principles and requirements for food safety and quality]. (1997, December 23). Amended March 2, 2026. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#n745> [in Ukrainian].
15. Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (codification). (2012). *Official Journal of the European Union*, L 26, 1–21. <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>.
16. Law of Ukraine No. 2059-VIII. *Pro otsinku vplyvu na dovkillia* [On environmental impact assessment]. (2017, May 23). Amended November 15, 2024. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#n21> [in Ukrainian].
17. *Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony* [Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part]. (2014, June 27). Ratified by Law of Ukraine No. 1678-VII on September 16, 2014. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n84 [in Ukrainian].
18. *Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod (z protokolamy)* (Yevropeiska konventsiiia z prav liudyny) [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (with Protocols) (European Convention on Human Rights)]. (1950, November 4). Ratified by Law of Ukraine No. 475/97-VR on July 17, 1997. Amended August 1, 2021. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#n346 [in Ukrainian].
19. Directive 2010/13/EU of the European Parliament and of the Council of 10 March 2010 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive). (2010). *Official Journal of the European Union*, L 95, 1–24. <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>.
20. Law of Ukraine No. 2849-IX. *Pro media* [On media]. (2022, December 13). Amended March 1, 2026. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> [in Ukrainian].

Veselova Liliia,

Doctor of Law,
Associate Professor at the Department of Administrative Law and Process
(National Academy of Internal Affairs, Kyiv)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8747-2515>

Veselov Mykola,

Doctor of Law, Professor,
Professor at the Department of Law Educational and Scientific Law Institute
(State University of Economics and Technology, Kryvyi Rih)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3963-2764>

Pylypiv Ruslan,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Law and Humanities
(Separate Structural Subdivision of Higher Education Institution "Open International University
of Human Development "Ukraine" Ivano-Frankivska branch, Ivano-Frankivsk)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0351-5988>

**TRANSFORMATION OF THE INSTITUTION OF LEGAL GUARANTEES IN UKRAINE
UNDER ADAPTATION TO THE ACQUIS COMMUNAUTAIRE:
A THEORETICAL AND LEGAL ANALYSIS**

*The article is devoted to investigating the transformation of the institution of legal guarantees and the category of «firmness» («guaranteedness») in the legislation of Ukraine under the influence of adaptation to the *acquis communautaire*. The aim is to define the theoretical and legal essence of legal guarantees in specific areas of public administration under the conditions of European integration and martial law.*

The authors' contribution consists of conducting a systematic monitoring of regulatory legal acts and identifying a specific defect in legislative technique within the Law of Ukraine «On the Electricity Market», where a blanket norm refers to non-existent «rules» for capacity allocation instead of the effective «Procedure» of the National Commission for State Regulation of Energy and Public Utilities. It is demonstrated that this conflict is caused by a literal translation of the term «rules» from EU Regulations. Based on doctrinal analysis, the concepts of «rules» (regulatory character) and «procedure» (instrumental character) are delineated.

The evolution of guaranteeing from declarative forms to effective security instruments is explored. Positive preventive guarantees in the field of healthcare are examined through the case of Regulation (EC) No 178/2002 and the Law of Ukraine on the basic principles and requirements for food safety and quality. Furthermore, the transformation of a procedural guarantee in the area of environmental safety (environmental impact assessment) is analyzed in accordance with Directive 2011/92/EU and domestic legislation, which, since March 2022, adaptively exempts activities aimed at national defense and post-war recovery from the assessment process. Finally, the protective role of restrictions in media legislation is studied pursuant to Directive 2010/13/EU and the Law of Ukraine «On Media», where the prohibition of «hate speech» and affiliations with the aggressor state serves as a guarantee of social stability during the war.

Key words: legal guarantees, guaranteed nature, *acquis communautaire*, legal technique, environmental impact assessment, media regulation, public administration.

Дата першого надходження статті до видання: 23.06.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.10.2026